Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет
Полтавська обласна військова адміністрація
ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України»
Одеський національний економічний університет
Сумський національний аграрний університет
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Кременчуцький національний університет
імені Миколи Остроградського
Українсько-Британський Центр Центру Європейської освіти та іноземних мов Полтавського
державного аграрного університету
Glendale Community College of Maricopa Community College System,
Arizona (США)
Atlântica – Instituto Universitário (Португалія)
WSHIU -Akademia Nauk Stosowanych w Poznaniu (Польща)
Queen Mary University of London Ukrainian Society (Сполучене Королівство Великої Британії та
Північної Ірландії)
The University School of Occupational Safety Management in Katowice (Польща)
Academy of Management and Administration in Opole (Польща)
University of Economics in Bratislava (Словаччина)
Scientific Center of Innovative Research (Естонія)
Riga Nordic University (Латвія)
Eurasian National University them. L. N. Gumilev (Казахстан)
Batumi Shota Rustaveli State University (Грузія)

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічний менеджмент агропродовольчої сфери в умовах глобалізації економіки: безпека, інновації, лідерство»

30 вересня 2026 року

м. Полтава

Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет
Полтавська обласна військова адміністрація
ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України»
Одеський національний економічний університет
Сумський національний аграрний університет
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Кременчуцький національний університет імені Миколи Остроградського
Українсько-Британський Центр Центру Європейської освіти та іноземних мов Полтавського державного аграрного університету
Glendale Community College of Maricopa Community College System, Arizona (США)
Atlântica – Instituto Universitário (Португалія)
WSHIU -Akademia Nauk Stosowanych w Poznaniu (Польща)
Queen Mary University of London Ukrainian Society (Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії)
The University School of Occupational Safety Management in Katowice (Польща)
Academy of Management and Administration in Opole (Польща)
University of Economics in Bratislava (Словаччина)
Scientific Center of Innovative Research (Естонія)
Riga Nordic University (Латвія)
Eurasian National University them. L. N. Gumilev (Казахстан)
Batumi Shota Rustaveli State University (Грузія)

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічний менеджмент агропродовольчої сфери в умовах глобалізації економіки: безпека, інновації, лідерство»

30 вересня 2026 року

Полтава 2026

М. Жовтяк, здобувач вищої освіти,
О. Лега, к.е.н., доцент,
Полтавський держаний аграрний університет,
м. Полтава, Україна

УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ: ЗВІТНІСТЬ ТА АУДИТ

Управління капіталом впливає на платоспроможність, фінансову стійкість і можливості розвитку підприємства. Надмірна залежність від позикових коштів збільшує витрати на обслуговування боргу, а недостатній капітал обмежує операційну та інвестиційну діяльність. Тому підприємства мають контролювати структуру капіталу, його вартість і пов'язані ризики [1]. Інформація про управління капіталом розкривається у примітках до фінансової звітності. Під час аудиту оцінюються достовірність показників, дотримання умов кредитних договорів і наявність загроз безперервності діяльності [2].

Для дослідження використано фінансову звітність і аудиторські звіти ТОВ «ФК "А Фінанс"», ТОВ «Проект-Гарант», ТОВ СП «НІБУЛОН», ТОВ «Шредер» і ТОВ «Робота Інтернешнл». Відмінності у видах діяльності та структурі фінансування дають змогу порівняти їхні підходи до підтримання достатності капіталу й управління борговим навантаженням. Результати порівняння наведено в табл. 1.

Дані табл. 1 показують, що підприємства пов'язують управління капіталом із безперервністю діяльності та фінансуванням поточних і стратегічних потреб. Водночас його цілі й інструменти залежать від виду діяльності, структури фінансування та рівня ризику. ТОВ «ФК "А Фінанс"» зосереджується на дотриманні законодавчих вимог до власного капіталу, а ТОВ «Проект-Гарант» – на плануванні, контролі та оцінюванні ефективності його використання. Для ТОВ СП «НІБУЛОН» пріоритетними є реструктуризація боргів, переговори з кредиторами та відновлення фінансової стійкості. ТОВ «Шредер» підтримує капітал для фінансування

операційних і стратегічних потреб, тоді як ТОВ «Робота Інтернешнл» додатково враховує потребу в покритті непередбачених збитків. Отже, управління капіталом може бути спрямоване на дотримання нормативів, фінансування інвестицій, зниження боргового навантаження та підтримання ліквідності. Основні пов'язані з цим ризики, напрями їх оцінювання під час аудиту та можливі заходи підприємства наведено в табл. 2.

Таблиця 1

Практичні підходи підприємств до управління капіталом

Основна мета управління капіталом	Інструменти управління	Основний акцент
ТОВ «ФК "А Фінанс"»		
Підтримання капіталу на рівні, достатньому для операційних і стратегічних потреб	Щорічний аналіз структури, вартості капіталу та ризиків; залучення додаткових ресурсів	Дотримання законодавчих вимог до розміру власного капіталу
ТОВ «Проект-Гарант»		
Підвищення ефективності використання капіталу	Планування, економічні методи й моделі, контроль структури та довгострокових інвестицій	Оптимізація обсягу, структури та джерел формування капіталу
ТОВ СП «НІБУЛОН»		
Забезпечення безперервності діяльності та фінансування потреб розвитку	Реструктуризація боргів, переговори з кредиторами, оптимізація витрат	Зниження боргового навантаження та дотримання умов кредитних договорів
ТОВ «Шредер»		
Підтримання достатності капіталу та безперервності діяльності	Оцінювання структури капіталу та ключових показників ефективності	Фінансування операційних витрат, капіталовкладень і розвитку
ТОВ «Робота Інтернешнл»		
Покриття операційних і непередбачених збитків та стабільне зростання прибутку	Управління коштами, контроль виручки й прибутку, планування інвестицій	Оптимізація співвідношення власних і залучених коштів

Джерело: складено за [3-7]

Таблиця 2

Ризики управління капіталом та напрями їх оцінювання під час аудиту

Прояв у фінансовій звітності	Питання аудиту	Можливі заходи підприємства
Недостатність власного капіталу		
Від'ємний або низький власний капітал	Причини збитків, плани відновлення капіталу, безперервність діяльності	Додаткові внески власників, капіталізація прибутку
Надмірна залежність від позик		
Висока частка кредитів і значні фінансові витрати	Строки погашення, відсоткові ставки та здатність обслуговувати борг	Реструктуризація та зміна структури фінансування
Порушення умов кредитних договорів		
Невиконання встановлених фінансових коефіцієнтів	Дотримання ковенантів і правильність класифікації зобов'язань	Переговори з кредиторами, перегляд умов договорів
Дефіцит ліквідності		
Нестача коштів для погашення поточних зобов'язань	Прогнози руху коштів, строки погашення боргів, доступність фінансування	Оптимізація витрат і прискорення надходження коштів
Неоптимальна структура капіталу		
Висока вартість залучених ресурсів	Обґрунтованість структури власних і позикових коштів	Залучення дешевших джерел фінансування
Загроза безперервності діяльності		
Збитки, від'ємний капітал, прострочена заборгованість	Реалістичність планів керівництва та повнота розкриття суттєвої невизначеності	Фінансова підтримка власників, продаж активів, реструктуризація боргу
Недостатнє розкриття інформації		
Відсутність пояснень щодо цілей, показників і ризиків	Відповідність приміток установленим вимогам звітності	Розширення інформації в примітках

Джерело: узагальнено автором.

Дані табл. 2 показують, що ризики управління капіталом взаємопов'язані. Недостатність власного капіталу та висока залежність від позик посилюють дефіцит ліквідності, підвищують імовірність порушення кредитних умов і можуть створювати загрозу безперервності діяльності. Під час аудиту особлива увага приділяється реальності планів керівництва, здатності підприємства погашати борги, дотриманню фінансових ковенантів і повноті розкриття цих обставин у примітках до звітності.

Список використаних джерел:

1. Пешков, А., & Лега, О. (2024). Аналіз фінансової стійкості вітчизняних підприємств в умовах невизначеності. *Цифрова економіка та економічна безпека, 1*(10), 151–158. https://doi.org/10.32782/dees.10-27

2. Перерва, П. Г., Лега, О. В., Тютюнник, С. В., & Тютюнник, Ю. М. (2025). Прибуток як основа фінансової стійкості та стратегічного розвитку підприємства. *Актуальні питання економічних наук*, (7). https://doi.org/10.5281/zenodo.14790464

3. ТОВ «Фінансова компанія "А Фінанс"». (2025). *Фінансова звітність за МСФЗ за рік, що закінчився 31 грудня 2025 року*. https://afinance.kiev.ua/wp-content/uploads/Фінзвітність.pdf

4. ТОВ «Проект-Гарант». (2021). *Звіт незалежного аудитора за 2021 рік*. https://proektgarant.com.ua/wp-content/uploads/2024/02/1.15.-zvit-nezalezhnogo-auditora_tov-proekt-garant_2021r.pdf

5. ТОВ СП «НІБУЛОН». (2025). *Фінансова звітність та звіт незалежного аудитора за 2025 рік*. https://www.nibulon.com/arkhiv/

6. ТОВ «Шредер». (2025). *Фінансова звітність за МСФЗ та звіт незалежного аудитора станом на 31 грудня 2025 року*. https://library.schreder.com/view/283583875/

7. ТОВ «Робота Інтернешнл». (2024). *Фінансова звітність за НП(С)БО та звіт незалежного аудитора за 2024 рік*. https://about.robota.ua/uploads/Звіт незалежного аудитора (ПСБО) за 2024 рік.pdf